

LIETUVIŲ KALBA (GIMTOJI)

2016 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų pakartotinio patikrinimo

Testo vertinimo instrukcija

NURODYMAI VERTINIMO KOMISIJAI

- Neaiškiai parašyti, pribraukti atsakymai vertinami 0 taškų.
- Jeigu **teksto suvokimo ir literatūros žinių taikymo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas arba iš dalies teisingas, bet formuluojamas kitais žodžiais, negu pateikta vertinimo instrukcijoje, skiriama vertinimo instrukcijoje numatytas taškų skaičius. Jeigu atsakymas teisingas, bet nenumatytas instrukcijoje, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją ir skirti atitinkamai taškų. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie NEC patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NEC.
- Vertindami **kalbos žinių taikymo užduotis**, vertintojai paraštėje žymi klaidas ir po konkrečia užduotimi esančioje lentelėje „Taškų suma“ užrašo skiriamą taškų skaičių.
- Jeigu **kalbos žinių taikymo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas ir **nepažeidžia VLKK dokumentais patvirtintu kalbos vartojimo normų**, bet neįtrauktas į vertinimo instrukciją, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie NEC patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NEC.
- Neapvalintus taškus, skiriamus už testo užduotis, vertinimo komisijos pirmininkas įrašo lentelėje, esančioje paskutiniame testo sąsiuvinio puslapyje, suskaičiuoja testo taškų sumą ir ją užrašo testo sąsiuvinio viršelyje esančioje lentelėje.
- Jeigu dviejų vertintojų įvertinimai skiriasi daugiau nei **dviem** taškais, vertinimo komisijos pirmininkas visą dalies raštu darbą peržiūri dar kartą ir nutaria dėl galutinio vertinimo. Jei įvertinimai skiriasi mažiau nei dviem taškais, galutiniu laikomas antrasis įvertinimas.
- Pasiekimų patikrinimo vertinimo protokolo grafoje „Galutinis vertinimas“ (stulpelyje „Taškų suma“) pasiekimų patikrinimo trijų dalių (viešojo kalbėjimo (dalis žodžiu), rašymo (I dalis raštu) ir teksto suvokimo, literatūros ir kalbos žinių taikymo (II dalis raštu)) taškai apvalinami iki sveikojo skaičiaus.

TEKSTO SUVOKIMO IR LITERATŪROS ŽINIŲ TAIKymo UŽDUOTYS

(18 taškų)

Pastaba: atsakymai gali būti formuluojami kitais žodžiais.

Eil. Nr.	Klausimas	Gebėjimai	Galimi atsakymai	Vertinimo normos	Taškai
1.	Nusakykite, kaip nusiteikę žmonės sutinka karalienę.	Ž. G. 8.1.4. daro tiesiogines išvadas.	Pakiliai / džiaugsmingai / pagarbiai / šventiškai / ir pan.	Teisingai nurodyta.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
2.	Kokie prieštaringi išgyvenimai atskleidžia Barbaros vidinę įtampą? Atsakykite cituodami jos žodžius.	Ž. G. 8.1.4. daro tiesiogines išvadas.	„Keista man ir liūdna!“ // „Baisu ir nuostabu!“ // „Teisybė ir jėga pas Viešpatį – /<...> O laimė?“ // „Karūną niekinau ir troškau kaip / Išganymo.“ // „O kas joje? Teisybė? Dievas? Nėr / Nei Dievo, nei tiesos!“ // „Nėr / Nei Dievo, nei tiesos! Tai kas yra? / Rubinai? Auksas? Valdymo galia?“ // „Bausk / Mane <...> Išganyk mane <...>“	Atsakyta teisingai: išrašytos dvi citatos, atskleidžiančios prieštarigus jausmus.	2
				Atsakyta iš dalies: išrašyta viena citata, atskleidžianti prieštarigus jausmus.	1
				Atsakyta neteisingai: išrašytos citatos atskleidžiančios vienodus jausmus / neatsakyta.	0
3.1.	Paaiškinkite, kuo suabejoja Barbora sakydama: „Aš apžiūrėsiu dar, / Ar ji ne kruvina.“	A. G. 8.2.2. formuluoja teksto problemą.	Ar valdžia / sostas / karūna gauta teisingu / teisėtu / taikiu būdu?	Teisingai įvardyta.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
3.2.	Įvardykite, kokia meninė priemonė yra šis pasakymas.	Ž.G. 8.1.2 atpažįsta meninę priemonę.	Metafora / metonimija.	Atsakyta teisingai.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
4.	Kokios vertybės svarbiausios Barbarai? Įvardykite tris.	A.G. 8.2.3. apibendrina, atskleidžia teksto turinį remdamiesi teksto visuma, savo patirtimi.	Meilė, tiesa, tėvynė, tėvynės laisvė.	Atsakyta teisingai: teisingai įvardytos 3 vertybės.	3
				Atsakyta iš dalies: teisingai įvardytos 2 vertybės.	2
				Atsakyta iš dalies: teisingai įvardyta 1 vertybė.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
5.	Kokios vertybės svarbiausios Žygimantui Augustui? Įvardykite	A.G. 8.2.3. apibendrina,	Meilė, valdžia.	Atsakyta teisingai: teisingai įvardytos 2 vertybės.	2

	dvi.	atskleidžia teksto turinį remdamiesi teksto visuma, savo patirtimi.		Atsakyta iš dalies: teisingai įvardyta 1 vertybė.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
6.1.	Kodėl tais pačiais metais vyko dvi spektaklio premjeros?	A.G. 8.2.2. nusako priežasties ir pasekmės ryšius.	Pirmasis pastatymas buvo cenzūruotas.	Atsakyta teisingai.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta. <i>Atsakymo „buvo uždraustas“ neįskaityti.</i>	0
6.2.	Ko baiminosi cenzūra?	A.G. 8.2.3. apibendrina, atskleidžia teksto turinį remdamiesi teksto visuma, savo patirtimi.	Cenzūra baiminosi spektaklio poveikio žiūrovams: gali sužadinti patriotizmo / tautiškumo / religingumo jausmus / kelti nepasitenkinimą santvarka / ir pan.	Atsakyta teisingai.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
7.	Paaiškinkite, kokie du sovietinės santvarkos bruožai atskleidžiami pasakymu „keistos lėlės su dviveidėmis pūslėmis vietoj galvų“.	A.G. 8.2.3. apibendrina, atskleidžia teksto turinį remdamiesi teksto visuma, savo patirtimi.	Šnipinėjimas / sekimas / skundimas / ir pan. ir veidmainiavimas / dviveidiškumas / apsimetinėjimas / negebėjimas mąstyti / savarankiškai spręsti / būti savimi.	Atsakyta teisingai: teisingai įvardyti 2 bruožai.	2
				Atsakyta iš dalies: teisingai įvardytas 1 bruožas.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
8.	Paaiškinkite, kokį scenografijos sprendimą pasirinko režisierius, siekdamas įprasminti dailininko žodžius „Dangus ir žemė! Žemė ir dangus / Pilni bus atvaizdų“?	A.G. 8.2.3. apibendrina, atskleidžia teksto turinį remdamiesi teksto visuma, savo patirtimi.	Spektaklio finale panaudojamas Aušros Vartų koplyčios Mergelės Marijos / Dievo Motinos paveikslas kaip Barbaros Radvilaitės portretas.// Skambėjo himnas meilei.	Atsakyta teisingai.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
9.	Parašykite, kas sieja ir kas skiria abu tekstus:	A.G. 8.2.3. apibendrina, atskleidžia teksto turinį remdamiesi teksto visuma, savo patirtimi.			
9.1.	Sieja pagrindinė mintis	A.G. 8.2.3. apibendrina, atskleidžia teksto turinį remdamiesi teksto visuma, savo patirtimi.	Tiesa / teisingumas / tėvynė / meilė tėvynei yra svarbiau už pripažinimą / valdžią / įvertinimą / viešąją nuomonę / ir pan.// Meilė tėvynei išlieka svarbiausia bet kokiomis aplinkybėmis.	Atsakyta teisingai.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
9.2.	Skiria funkcinis stilius	Ž.G. 8.1.2. atpažįsta skaitomo	Pirmojo teksto – meninis. Antrojo teksto – publicistinis.	Teisingai įvardyti abiejų tekstų funkciniai stiliai.	2

		teksto funkcinių stilių.		Teisingai įvardytas vieno teksto funkcinis stilius.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0

KALBOS ŽINIŲ TAIKYMO UŽDUOTYS

1 uždutis. (2 taškai)

ATSAKYMAI IR VERTINIMAS

Barbora Radvilaitė, <u>viena žymiausių ne tik Radvilų giminės, bet ir visos Lietuvos moterų, Europoje garsėjo savo grožiu ir protu.</u>	Tinkamai pabrauktas priedėlis ir taisyklingai suformuluotas bei tinkamai išskirtas šalutinis pažyminio dėmuo.	2
	Tinkamai pabrauktas priedėlis arba taisyklingai suformuluotas bei tinkamai išskirtas šalutinis pažyminio dėmuo.	1
	Netinkamai pabrauktas priedėlis ir netaisyklingai suformuluotas šalutinis pažyminio dėmuo. / Uždutis neatlikta.	0
Barbora Radvilaitė, kuri buvo viena žymiausių ne tik Radvilų giminės, bet ir visos Lietuvos moterų, Europoje garsėjo savo grožiu ir protu.		

Pastabos:

Jeigu šalutinis dėmuo netinkamai išskirtas, atimamas vienas taškas.

Jeigu perrašant padarytos dvi ir daugiau klaidų, atimamas vienas taškas.

2 uždutis. (2 taškai)

ATSAKYMAI IR VERTINIMAS

<u>Suprask, jis visą laiką privalo būti namie ir ne nosies nekišti iš mūsų miestelio.</u>	Teisingai pabrauktas frazeologizmas.	2
	Tinkamai paaiškinta: niekur neiti.	
	Frazeologizmas tik pabrauktas.	1
	Neteisingai pabrauktas frazeologizmas ir netinkamai paaiškinta. / Uždutis neatlikta.	0

3 užduotis. (3 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Mokytojas Zigmą Škėma, palikęs besilinksminančią kompaniją, žingsniavo basas siaura smėlio juosta vis tolyn. Dar neseniai grūmojusios perkūnijos debesys nugulė Šiaurės kraštu.

Atsiminė, kaip mėgdavo nueiti į aukštą kalnelį. Būdavo, atsiguls ir galvoja: kas už begalybės? Argi nėra galo? O jeigu yra, tai kas už to galo, už įsivaizduojamos ribos? Kai galva įkaisdavo, jis pakildavo ir bėgte bėgdavo atgal, stengdamasis daugiau savęs nevarginti tokiais klausimais.

Mokytojas pajuto, kad visa, kas brangu gyvenime, buvo aname jo jaunystės paveiksle.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6
Taškai	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

4 užduotis. (4 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Šlapias iki juostos bridau per pievas ir galvojau, vis stabčiodamas kas žingsnis, pasiklausydamas. Tolumoje tebegriaudėjo, blykčiojo blausūs žaibai, rytuose švietė mėnulis. Žiūrėjau, kaip išsilieja ugnis rytmečio skliaute, ištirpdama šiltu, kiek nejaukiu raudonių. Trinktelėjo perkūnija.

Prošvaistė po prošvaistės, mintis po minties kaip duslūs, tačiau nelaukti, visą mano esybę sukrečiantys smūgiai. Tokios netikėtos, daug žadančios buvo šios mintys, bet jos reikalavo ryžto. Kur jis dingo, juk buvo metas, kai kumščiuodavausi su berniūkščiais, **ne vieną** savo metų vaikį įveikdavau; nestigo man ir drašos. Tik **kurgi** ji dabar? Brėžėsi nauji pažinimo plotai, dar blausūs, migloti. Ar tesėsiu sau duotą žodį pradėti

viską iš naujo? Ar grįšiu atgal? Ir dėl ko? Aš **pernelyg** toli buvau nuklydęs, o žinojimas kartais tik pražudo, ne gelbsti. Juk **ne kartą** esu stebėjęsis, kodėl gerai sekasi cinikams, praradusiems **bet kokią** atsakomybę. Kaip paprasta jiems viskas, kokia ramia sąžine jie nustumia kitus, prasibrauna į priekį, plepa nei šį, nei tą, o kiti jų klausosi.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6	7	8 ir daugiau
Taškai	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

5 užduotis. (4 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Už rugių augo laukinė obelis, [–] kresna ir šlamanti [,][–] tamsžaliais lapais. Po ja stovėjo aną vakarą Antanas ir Valentina, kai jisai ją atlydėjo ligi šios vietos. Kalbėdama Valentina laužė obels ūgį, kurį vadino „vilku“, ir rodė savo tėviškę: „Tenai [,][–]prie ežero [,][–]yra mūsų namai.“

Nūnai tik jis, [–] Antanas, [–] stovi ir klausosi visame ore sklandančių vyturio giesmių. Ligi obels jam viskas buvo sava: [–] ir čirenimas, ir purptelėjusi kurapkų pora, ir akmenų krūva, surinkta iš dirvų ir suversta pakelėje. Už sėjimų jisai rado provėžas ir nusekė jomis ligi upeliuko vagos ir tiltelio. Kiek toliau buvo ir Valentino tėviškė. Nors siauras takeliukas vedė tiesiai į sodo vartelius, Antanas sustojo priešais juos, nes buvo truputį neįauku. Už medžių ir krūmų buvo girdėti nematomos kalbos, šūktelėjimai, [–] atrodė, kad už šakų ir kamienų tankmės būtų kitas pasaulis. Sode tyvuliavo tvenkinys, geltoni [,] pūkuoti ančiukai dryžuotomis nugaromis sukiojosi aplink lieptą. Antanas klausėsi, [:] ar neišgirs pažįstamo balso. Pro agrastus iššoko šuniukas ir puolė ant kranto stypsojusį gaigalą, bet paukštis nebėgo, tik įtraukė žaliai žerintį kaklą ir šnypstė. Šuniukas tūpčiojo aplinkui jį ir skalijo, tiesa, ne tiek iš piktumo, kiek iš išdykumo. „Rodos, čia Valentina gyvena?“ – paklausė Antanas [,] pamatęs, [–][()kaip jis pats spėjo, [–][()Valentino tėtį.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6	7	8 ir daugiau
Taškai	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

6 užduotis. (3 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Istorikų manymu, likimas Barborai Radvilaitei lėmęs neakivaizdžiai atstovauti to meto (Lietuvai / Lietuvą). Matyt, neatsitiktinai ir rašytojas Juozas Grušas Barborą Radvilaitę vaizduoja (ne tik gražia, bet ir išmintinga / ne tik gražia, bet ir išmintinga). Kartu reikia pripažinti, kad nors istorinei Barborai Radvilaitei nebuvo lemta tapti (išsilavinusia / išsilavinusia), kaip Juozo Grušo kūrinio veikėjai, tačiau šis jos paveikslo akcentas labai svarbus. Rankraščių taisymai rodo, kad rašytojas kruopščiai rinkosi kalbas, kurių (žinojimą / mokėjimą) tiktų priskirti šiam personažui.

Anot Dariaus Kuolio, „pragaištingą laiko tėkmę Renesanso žmogus pažabojo (paverčiant / paversdamas) laiką veiklos lauku“, (reiškia / vadinasi), Barborą Radvilaitę galėtume laikyti Renesanso žmogaus modeliu dramoje.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6
Taškai	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0